ەكونومىكالىق ئىنالىم جاقسارىپ، داموۋدىڭ ساپاسى مەن ونىمدىلىگى جوعارىلادى

(باسى 1 ـ بەتتە)

1 ـ ايدا ئاۋتونومىالى رايوندىق 10 ـ كەزەكتى پارتكومنىڭ جەتىنشى جالپى ئەماجلىسى اشىلىپ، وتكەن ئەبىر جىلداعى قىزمەتتەردى قورىتىندىلاپ، بيىلعى ئتۇيىندى مىندەتتەر جونىندە ورنالاستىرۋ جاساپ، يدەيانى بىرلىككە كەلتىرىپ، سەنىمدى بەكەمدەپ، بۇكىل شينجياڭداعى ئار ۇلت كادرلارىن، بۇقاراسىن ىنتىماقتاسا كۇرەس جۇرگىزۋگە، قايراتتانا ۇمتىلۋعا ىنتالاندىردى؛

5 ـ ايدا ئاۋتونومىالى رايوندىق 10 ـ كەزەكتى پارتكومنىڭ سەگىزىنشى جالپى ئەماجلىسى ەكونومىكانىڭ، قوعامنىڭ جوعارى ساپالى داموۋن جۇيەلى جوسپارلاپ، ىلگەرىلەتپ، جاڭا داموۋ ارناسىنا بەلسەنە قىزمەت وتەپ جانە ونىمەن توعىسىپ، شينجياڭنىڭ جوعارى ساپالى داموۋدى جەدەل ىلگەرىلەتۋىنىڭ كۇشتى سىگنالىن ونان ارى تاراتتى؛

9 ـ ايدا ئاۋتونومىالى رايوندىق 10 ـ كەزەكتى پارتكومنىڭ توعىزىنشى جالپى ئەماجلىسى نازاردى پارتيا قۇرىلىسىن جاپىاي كۇشەيتۋ سىندى كەلەلى نەگىزگى تاقىرىپقا شوعىرلاندىرىپ، جوعارى ساپالى پارتيا قۇرىلىسى ارقىلى جۇڭگو ۇلگىسىندەگى وسىزامانداندىرۋدىڭ شينجياڭ امالىاتىنا جەتەكشىلىك ەتىپ جانە ونى قامتاماسىزدانىدىرىپ، جاڭا جورىقتا كورىكتى شينجياڭدى انۋرلىم ويداعىداي قۇرۋدىڭ جۇملىدىرۋ بۇيرىعىن جاريالادى.

شينجياڭ جوعارى ساپالى داموۋدىڭ شەشۋشى مەزگىلىندە تۇر، ىلگەرلەمەسەك شەگىنەمىز، باياۋ ىلگەرىلەسەك تە شەگىنەمىز.

ئاۋتونومىالى رايوندىق پارتكوم تۇراقتى كومىتەتى ئەماجلىسى ماۋسىم ساينى كەزەكتەگى ەكونومىكالىق جاعدايعا تالداۋ جاساپ، كەلەر ساتداعى ەكونومىكالىق قىزمەت جونىندە ورنالاستىرۋلار جاسايدى؛ ئاۋتونومىالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى بەلگىلى مەرزىمدە ەكونومىكالىق ئىنالمعا تالداۋ جاساۋ ئەماجلىسىن اشىپ، بۇكىل شينجياڭنىڭ ەكونومىكالىق داموۋندىداعى ئتۇيىندى مىندەتتەردىڭ ىلگەرىلەۋى، تىياناقتانۋ جاعدايىن ورنالاستىرىپ، تۇتاس جىلداعى نسانا ـ مىندەتتەردىڭ ئوز ۋاعىندا ورىندالۋىن ىلگەرىلەتەدى؛ جەر ـ جەر پارتكوم، ۇكىمەت نەگىزگى باسشىلارىنىڭ ەكونومىكالىق قىزمەتتى يگەرۋ قابىلەتى مەن دەڭگەيىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، ەكونومىكانىڭ باياندى ارتۋ جاعدايىن ۇزدىكسىز بەكەمدەدى، باسقان ئاربىر قادامى بەرىك بولدى.

ئاۋتونومىالى رايوندىق پارتكوم تۇڭعىش رەت داعدىلى ەرەجەنى "بۇزىپ"، بۇرىنعى تەك ئبىر رەت عانا اشىلاتىن جيىندى، بيىل جەر ـ جەردىڭ داموۋ ەرەكشەلىگىنە نەگىزدەلىپ، ىركەس ـ تىركەس ۇرەمجى، قارامايلى، سانجى، وڭتۇستىك شينجياڭ، شعىس شينجياڭ، سولتۇستىك شينجياڭ اۋماقتارىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋ جۇمىس باسى ئەماجلىسىن اشىپ، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەپ، دالمە ـ ئدال شارا قولدانىپ، ارتقىشلىقتى ساۋلەلەندىرىپ، ولقىلىقتى توتقاپ، اۋماقتاردىڭ داموۋ ورنى مەن ايرىقشا دەن قويىلاتىن جاعىن جۇيەلى جوسپارلادى.

ماجلىسكە قاتىناسقاندارداڭ اڭىس ەتۋىنشە، جوعارى ساپالى داموۋ جۇمىس باسى ئەماجلىسىن اشۋ ـــ جەر ـ جەر اڭىس ەتكەن كورنەكتى ماسەلەلەردى كوزدەپ، داموۋعا ىقپال جەتكىزەتىن ولقىلىقتار مەن شەكتەۋلەردى شوعىرلى شەشۋ ئۇشىن بولىپ تابىلادى. سونىمەن بىرگە، جۇمىس باسىندا جۇمىس ئبىترۋ فورماسى ارقىلى ئارقايسى ايماق، وبلىس، قالالاردىڭ، بيىكتۇاننىڭ شى ـ قالالارىنىڭ جانە قاتىستى تاراۋلاردىڭ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋدى بارىنشا ورىستەتۋىن ىلگەرىلەتپە، ىرىقتىلىقپەن جاۋاپكەرشىلىك ارقالايتىن، ورىن اۋىستىرىپ ويلايتىن قىزمەت ۇلگىسىن قالىپتاستىرىپ، نازاردى ماسەلەلەردى جىكسىز تۇيىلىستىرۋعا شوعىرلاندىرىپ، جوعارى مەن تومەن ئبىر نيەتتە بولىپ، جوعارى ساپالى داموۋدى اناعۇرلىم ويداعداي ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ئار رەتكى اۋماقتاردىڭ ماجلىسىنەن كەيىن، قاتىستى تاراۋلار ماسەلە ئتىزىمىن قالىپتاستىرىپ، تۇرلەر بويىنشا مۇقيات زەرتتەپ، جارامدى ئادىس الىپ شىعىپ، جوعارى ساپالى داموۋعا ىقپال جەتكىزەتىن جانە ونى تەجەيتىن ئبىر توپ ورتاقتىعى بار القىداعان ماسەلەلەردى شىنايى شەشپ، ساياساتتار مەن شارالاردى ورنىقتى ارتۋدىڭ ناقتى ونىمدىلىگىنە ەنالدىرۋدى جەدەلدەتتى. شينجياڭنىڭ ەكونومىكاسى بىرتىندەپ جاندانىپ، جوعارى ساپالى داموۋدىڭ ايىق السى اناعۇرلىم بەكەمدەلدى.

قارجى قوسۋ كەڭەيتىلىپ، داموۋ تەبىنى ۇزدىكسىز كۇشەيتىلدى

ەكونومىكانى دامىتۋ كەرەك، قارجى قوسۋ ـــ "قوزعالتقىش". ال كەلەلى نساندار ئونىمدى قارجى قوسۋدى كەڭەيتۋدىڭ پارمەندى تۇتقاسى.

بىلتىر شينجياڭ كەلەلى نسان قۇرىلىستارى ارقىلى ئونىمدى قارجى قوسۋدى جەتەكتەپ، ئۇرتىس 4 ماۋسىم "قۇرىلىس باستاۋ" دابىلىن قاقتى، ئبىر توپ كەلەلى نشاندىق نساندار قۇرىلىس باستاپ، بۇكىل شينجياڭ ەكونومىكاسىنىڭ ارتۋىنا پارمەندى ترەك بولدى. بيىل شينجياڭ كەلەلى نساندارداڭ شىكى سۇرانىستى ارتترۋ، قارجى قوسۋدى جەبەۋ، ارتۋدى ورنىقتىرۋداعى "ورنىقتىرعىشتىق" رولىن ۇزدىكسىز ساۋلەلەندىرىپ، كەلەلى نساندارداڭ قۇرىلىس باستاۋىن بار كۇشپەن ىلگەرىلەتتى.

كوكتەم، جاز، كۇز ماۋسىمدارىندا ئاۋتونومىالى رايون كەلەلى نساندارداڭ جۇمىس باستاۋ سالتىن وتكىزىپ، "8 ئرى كاسىپ سالاسى شوعىرى" قۇرىلىسى، جوعارى ساپالى داموۋعا ترەك بولاتىن وسزاماندانعان نەگىزدىك قۇرىلعى جۇيەسىن ورناتۋ سياقتى ئتۇيىندى مىندەتتەردى كوزدەپ، نساندارداڭ قارجى قوسۋىن جەبەۋدى مقتى يگەرىپ، جاڭا ارتۋ تۇيىندەرىن بەلسەنە جەتىلدىردى.

ئاۋتونومىالى رايوندىق داموۋ جانە رەفورما كومىتەتى جىلدىق قارجى قوسۋ نسانا ـ مىندەتتەرىن كوزدەپ، كوپ رەت ورنالاستىرۋ ئماجلىسىن اشىپ، بۇكىل شينجياڭنىڭ قارجى قوسۋ نسان قۇرىلىسىن ىلگەرىلەتتى؛ ئاۋتونومىالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ «بۇكىل رايوننىڭ قارجى قوسۋ نسان قۇرىلىسىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، ونىمدىلگىن ارتتىرۋ قىزمەتىن اناعۇرلىم ىلگەرىلەتۋ جوننىندەگى حابارلاندىرۋدى» باسپ تاراتۋعا دەر كەزىندە ۇسىندى ئارى ئاۋتونومىالى رايوندىق ساناق مەكەمەسىمەن بىرلەسىپ، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ، قىزمەت وتەۋ گرۋپپاسىن قۇرىپ، 8 ـ ايدىڭ سوڭىنان باستاپ ئار ايدا سالىستىرمالى تۇراقتى ۋاقىتتا ايماق، وبلىس، قالالارعا بارىپ، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ، جەتەكشىلىك ەتۋ، قىزمەت وتەۋ ورىستەتپە، نسان قۇرىلىسىنىڭ ئارقايسى بۇنداردىڭ جىلدامدىعىن جاپىاي تەزدەتپە، ونىمدىلگىن ارتتىرۋدىڭ قامتاماسىز ەتتى.

ئۇرەمجى ـ جياڭجۇنمياۋ تەمىر جولىنىڭ يقۇاتىن كەڭەيتۋ، جاڭالاۋ ينجەنەرياسى، فىڭحۋاڭ ـ ياجۇڭ II قايتىمدى جانە ئۇرەمجى ـ سانجى 750 كيلوۋولتتىق ەلەكتر جەتكىزۋ، كەرنەۋ وزگەرتۋ ينجەنەرياسى، مەملەكەت ەلەكتر تورى ەنەرگياسى جۇندۇڭ 660000 × 2 كيلوۋاتتىق ەلەكتر ستانسياسى نسانى سياقتى ئتۇيىندى نساندار سالىنىپ سكە قوسىلدى؛

داششيا سۋ يگىلىگى تورابى، G0711 ئۇرەمجى ـ لوپنۇر جوعارى قارقىندى تاس جولى، قۇمىل سۋ شعارىپ ەنەرگيا ساقتاۋ ەلەكتر ستانسياسى سياقتى سالنۋ ۇستىندەگى كەلەلى نساندارداڭ قۇرىلىسى جەدەلدەتىلدى؛

قۇمىل ـ چۇڭچيڭ ±800 كيلوۋولتتىق اسقىن جوعارى كەرنەۋلى تۇراقتى توك جەتكىزۋ ينجەنەرياسى، گولمۇد ـ كورلا تەمىر جولىنىڭ (شينجياڭ بولىگى) يقۇاتىن كەڭەيتۋ، جاڭالاۋ ينجەنەرياسى، توقسۋ ـ باي تەمىر جولى، جىلىنا 15 ميللىون تونىنا كومىردەن تازا، جوعارى ئونىمدى پايدالانۋدان ۇلگى كورسەتۋ نسانى سياقتى ئتۇيىندى نساندار تىڭنان قۇرىلىس باستاۋدى جۇزەگە اسىردى...

الدىڭعى 3 ماۋسىمدا شينجياڭدا تۇراقتى مۇلىككە قوسىلعان قارجىنىڭ جالپى سوماسى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.1% ارتىپ، بۇكىل ەلدەن 6 پايىز جوعارى بولىپ، بۇكىل ەل بويىنشا 4 ـ ورىندى يەلەدى.

كاسىپورىن ـــ ەكونومىكالىق داموۋدىڭ نەگىزگى كۇشى. كاسىپورنداردىڭ ومىرشەڭدىگى جەتكىلىكتى بولسا، ەكونومىكانىڭ تەبىنى معىم بولادى.

بيىل اناعۇرلىم ويداعىداي داموۋ ورتاسىن جاراتىپ، تيجارات تۇلعالارىنىڭ ومىرشەڭدىگىن كۇشىن تولىق قاۋلاتۋ ئۇشىن، ئاۋتونومىالى رايون كاسىپورىنشىلار اڭگىمە ئماجلىسى، رايونعا قاراستى مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورنداردىڭ جوعارى ساپالى داموۋى جوننىندەگى اڭگىمە ئماجلىس سياقتىلاردى ىركەس ـ تىركەس اشىپ، شارۋاشىلىق ـ ساۋدا ورتاسىن ساپالاندىرۋدىڭ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋ ـ دىڭ 3 جىلدىق ارەكەتىن ىشكەرىلەي اتقارىپ، مەملەكەت مەنشىگىندەگى كاسىپورنداردىڭ باتىلدىقپەن ىستەۋىن، حالىق باسقارۋىنداعى كاسىپورنداردىڭ باتىلدىقپەن ناتيجە جاراتۋىن، شەتەل كاسىپورنداردىڭ باتىلدىقپەن قارجى قوسۋىن زور كۇشپەن ىلگەرىلەتتى؛ ئاۋتونومىالى رايوندىق پارتكومنىڭ نەگىزگى باسشىلارى جەر ـ جەردەگى كاسىپورنداردا ىشكەرىلەي بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كاسىپورىنشىلارمەن اۋىس ـ كۇيىس جاساپ، اڭگىمەلەسىپ، تالاپ ـ تىلەكتەرىن تىڭداپ، ئتۇيىندى نساندارعا قارجى قوسۋدى تياناقتاندىرۋ، فاكتورمەن قامتاماسىز ەتۋ سياقتى جاقتاردىڭ قيىنشىلىقتار مەن ماسەلەلەردى شەشۋدى ۇزدىكسىز ىلگەرىلەتپە، ئتۇرلى كاسىپورنداردىڭ داموۋنا زورايۋىنا تاماشا ورتا ازىرلەدى.

"ئاربىر سايساتتان، ئاربىر ارەكەتتەن اۋتونومىالى رايوندىق پارتكومنىڭ شنايى قامقورلىعى مەن قولداۋىن سەزىندىك"، ـ دەدى اۋتونومىالى رايوننىڭ كاسىپورىنشىلار اڭگىمە ماجلىسىنە قاتىناسقان شينجياڭ شياڭشىك جاڭا ماتەريالدار علىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ القا باسشىسى شياۋ جحاي تەبىرەنە.

9 ـ ايدىڭ سوڭىنا دەيىن شينجياڭدا تىزىمگە النعان تيجارات تۇلعالارى 2 ميللىيون 400 مىڭعا (بيىكتۇاندىعى 256 مىڭدى قامتيدى) جەتىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 7.5% ارتتى. مۇنىڭ ىشىندە كاسىپورن 524 مىڭ 800 بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 9.92% ارتقان؛ جەكە ساۋدا ونەركاسىپشىلەر ئبىر ميللىيون 829 مىڭ 100 بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 7.05% ارتىپ، تيجارات تۇلعالارىنىڭ سانى ورنىقتى ارتۋدى ساقتاپ، بۇكىل شينجياڭ ەكونومىكاسىنىڭ جەدەل داموۋنا قۇاتتى ومىرشەڭدىك كۇش ۇستەدى.

قوزعاۋشى قۇات اۋىستىرىلىپ، داموۋدىڭ جاڭا ارتۋ ۇيەگى جەتىلدىرىلدى

كوك اسپان، اقشا بۇلت استىندا، ئرى تۇرپاتتى جەل گەنەراتورى كوككە كوتەرىلىپ، جەلمەن بىرگە اينالادى؛ كوسلىپ جاتقان ئشول دالادا قاتار ـ قاتار تىزىلگەن فوتوۋولتتىق تاقتالار كۇن ساينى جەدەل داموۋدا.

"شينجياڭ ساياساتتىق قولداۋ تەبىنىن ۇزدىكسىز ارتتىرىپ، جاڭا ەنەرگيانى جانە قاتىستى كاسىپ سالالارىن سايكەستىرە دامىتۋدى ىلگەردىلەتۋ سياقتى ساياساتتىق حۇجاتتاردى اقىلداسىپ شعارىپ، بىرگە كۇش سالۋ، كاسىپورندارعا قىزمەت وتەۋ ارقىلى نسان قۇرىلىسىن جەدەلدەتپە، جاڭا ەنەرگيا كاسىپ سالاسىنىڭ جوعارى ساپالى داموۋن ىلگەرىلەتتى"، ـ دەدى اۋتونومىالى رايوندىق ەنەرگيا مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى لي چىنياڭ.

قىزۋار جاڭا ەنەرگيا نساندارى اۋقىمعا قاراي ىلگەرىلەپ، قارىشتاپ دامىدى. قازىر شينجياڭ قۇمىل 10 ميللىيون كيلوۋاتتىق جاڭا ەنەرگيا بازاسىن شوعىرلى قۇردى ئارى سانجى، ۇرەمجى، تۇرپان، التاي، تارباعاتاي سياقتى جەرلەردە ميللىيون كيلوۋاتتىق جاڭا ەنەرگيا شوعىرلانعان ئۇىر قۇرىپ، جاڭا ەنەرگيانى كولەمەدەندىرىپ، شوعىرلاندىرىپ اشىپ پايدالانۋدى العاشقى ادىمدا جۇزەگە اسىردى.

الدىڭعى 3 ماۋسىمدا شينجياڭنىڭ جەل كۇشى فوتوۋولتتىق ەلەكتر تاراتۋ نسانىنا قارجى قوسۋ 1.6 ەسە ارتىپ، تۇراقتى مۇلىككە قارجى قوسۋدىڭ 9.2 پايىز ارتۋىن جەبەگەن.

"8 ئرى كاسىپ سالاسى شوعىرى" قۇرىلىسىن ارقاۋ ەتكەن شينجياڭ كاسىپ سالاسى قۇرىلىمىنىڭ ۇزدىكسىز ساپالانۋىن ىلگەرىلەتپە، ئداستۇرلى كاسىپ سالاسىنىڭ تيىن وزگەرتپە، دارەجەسىن جوعارىلاتۋ ايىق السىن جەدەلدەتپە، جاڭا ەنەرگيا، جاڭا ماتەريال، وزىق جابدىق جاساۋ سياقتى ستراتەگيالىق جاڭادان گۇلدەنگەن كاسىپ سالالارىن جەدەل دامىتتى.

شينجياڭ لۇڭجۇي جاڭا ماتەريالدار شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئوندىرىس سەحىندا جىلىنا 50 مىڭ تونا جوعارى يقۇاتتى كومىرتەگى تالشىعىن ئوندىرۋ نسانىنىڭ 1 ـ مەرزىمدىك ئوندىرىس سەحى تولىق كوتەرىمدىلىكپەن جۇمىس جۇرگىزۋدە. كۇمىس سىم الدىن الا توتقاندىرۋ، تومەن تەمپەراتۇرادا كومىرلەندىرۋ، جوعارى تەمپەراتۇرادا كومىرلەندىرۋ سياقتى ۇلاسپالى جەلى تەحنولوگيالارى ارقىلى كۇمىس رەڭىن قارا تۇسكە وزگەرتپە، جاڭا ماتەريال سالاسىنداعى "قارا ئتۇستى التىن" ـــ كومىرتەگى تالشىعىنا اينالدى.

"بۇل ئوندىرىس جەلىسى شينجياڭنىڭ كومىرتەگى تالشىعى كاسىپ سالاسىنداعى '0دەن 1گە' دەيىنگى تاريحي سەرپىلىستى جۇزەگە اسىردى". وسى سەرىكتەستىكتىڭ ورىنباسار باس ديرەكتورى جوۋ يوۋ بىلاي دەپ تانىستىردى: كومىرتەگى تالشىعىنىڭ كومىرتەگى قۇرامى 90%تەن جوعارى بولىپ، اۋياتسيا، عارىش، جەل ەلەكترى فوتوۋولتى سياقتى سالالاردا كەڭىنەن قولدانىلدى، قولدانۋ بولاشاعى زور.

"داموۋ ساپاسى مەن ونىمدىلگى كورنەكتى جوعارىلاۋ" شينجياڭنىڭ الدىڭعى 3 ماۋسىمداعى جارقىن تۇيىندەردىڭ ئبىرى." اۋتونومىالى رايوندىق ساناق مەكەمەسىنىڭ باسشىسى شۇي جيانحۇي بىلاي دەدى: جوعارى تەحنيكالى جاساۋ كاسىبىنىڭ ارتقان قۇنى سايكەس مەزگىلدەگىدەن 17.9% ارتىپ، ارتۋ قارقىنى كولەمىنەن جوعارى ونەركاسىپتىڭ ارتقان قۇنىنان 13.1 پايىز جوعارى بولدى.

كاسىپ سالاسى قۇرىلىمى ۇزدىكسىز ساپالانعان، 1 ـ، 2 ـ، 3 ـ كاسىپتەر قاتار دامىعان جوعارى ساپالى داموۋ كارتينا سىندا بيىل شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبىنىڭ ناتيجەسى ەرەكشە كوز تارتتى.

10 ـ ايدىڭ 27 ـ كۇنى كەشتە ئان اۋەنىنىڭ كوتەرىلۋىمەن «ئان ـ كۇينە بار ۇلتتىڭ يۇيتيان سازى قوسقان ئۇن» شومۋ ۇلگىسىندەگى كونسەرت حوتان اۋدانى باقچي قالاشىعىنىڭ يوتقان بايىرعى قالاسىندا قويىلدى. ئساندى كينگەن ارتىستەر توڭىرەكتىڭ ئتورت بۇرىشىنان كەلگەن ساياحاتشىلارمەن بىرگە شۇرەتكە ئتۇستى، بۇل كورىنىس مەيىرىمدىلىك، جاراسىمدىلىق سيمۋلىدى. "كونسەرت بايىرعى ۇدۇنىنىڭ مىڭ جىلدىق مادەنيەتىنىڭ جاۋھارىن بەينەلەپ، ادامدى بۇكىلدەي باۋراپ، ەستەن كەتپەستەي اسەر بەردى"، ـ دەدى جياڭشيلىق ساياحاتشى جاڭ حاييان.

بىلتىردان بەرى اۋتونومىالى رايوندىق پارتكوم ئۇرتىس 2 جىل ساياحاتتى دامىتۋ جىنالىسىن اشىپ، "ساياحات ارقىلى شينجياڭدى گۇلدەندىرۋ" ستراتەگياسىنىڭ ىشكەرىلەي اتقارىلۋىن ىلگەرىلەتپە، شينجياڭنىڭ ساياحات كاسىبىنىڭ قورى مول، قۇاتى معمم، بولاشاعى زور ماڭىزدى التىن مەزگىلدى قارسى الۋنا مۇمكىندىك جاسادى.

مۇزىكا قويۋدان مادەنيەت كورمەسى الاڭ ـ سارايلارىنا دەيىن، اۋىل ماڭىنان دۇماندى ساياحات كورىنىس وڭىرلىرىنە دەيىن... شينجياڭنىڭ ساياحاتى ەرەكشە قارسى الىندى، شينجياڭنىڭ مادەنيەت ـ ساياحات كاسىپ سالاسى ۇزدىكسىز جاڭا جاعداي اشىپ، جاڭا جارىس جولىن اشىپ، تىڭ سەرپىلىستى جۇزەگە اسىرىپ، قايتا جاندانعان، العا باسقان تۇتىنۋ ەكونومىكاسىنا سارقىلماس وڭ كۇش ۇستەپ، "شينجياڭ جاقسى جەر" مارکاسىنىڭ جۇرت جۇرەگىنە اناعۇرلىم تەرەڭ ۇيالاپ، دۇنيە جۇزىنە جاڭعىرۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

الدىڭعى 3 ماۋسىمدا شينجياڭ بازارىنىڭ ساتىلىمى جالپى جاقتان ئبىرشاما تەز ارتۋدى ساقتادى، بۇكىل رايوننىڭ قوعامدىق تۇتىنۋ بۇيىمدارىنىڭ بولشەك ساتىلۋ جالپى سوماسى 276 ميللياردتان 356 ميللىيون يۋان بولىپ، سايكەس مەزگىلدەگىدەن 12.9% ارتتى، ارتۋ جىلدامدىعى الدىڭعى جارتى جىلداعىدان 6.5 پايىز جوعارى بولدى؛ شەكتى سوماداڭ جوعارى جاتاقحانا مەن اس ـ سۋ كاسىبى ورىندارى الەۋمەتتىك تۇراپ ارقىلى قوناق ۇيي كىرىسى مەن تاماق اقىسى كىرىسىن بىلتىرعى سول تۇستاعىدان جەكە ـ جەكە 96.1% جانە 29.5% ارتتىردى. تۇتىنۋ بازارى كورنەكتى جاندانىپ، شينجياڭ ەكونومىكاسىنىڭ داموۋ ارىنىن ۇزدىكسىز جاقسارعان، ومىرشەڭدىك كۇشى ۇزدىكسىز كۇشەيگەن جاعدايدى ايقىن كورسەتتى.

الدىڭعى 3 ماۋسىمداعى ناتيجە وڭاي ـ وسپاق قولعا كەلگەن جوق، 4 ـ ماۋسىم بيىل تۇتاس جىلدى بەلگىلەۋدىڭ، جالپى جاعدايدى ساقتاۋدىڭ سوڭعى كەزەڭى، سوندىاي ـ اق كەلەر جىلدا جاقسى قادام تاستاپ، جاقسى باستاما اشۋدىڭ شەشۋشى مەزگىلى. اۋتونومىالى رايوندىق پارتكوم مەن ۇكىمەتتىڭ ئتۇرلى ورنالاسىتىرۋلارى بويىنشا، بۇكىل شينجياڭداعى ئار ۇلت كادرلارى مەن بۇقاراسى اناعۇرلىم اسقاق، ەكپىندەي ىلگەرىلەيتىن رۇحانى كۇيمەن 4 ـ ماۋسىمنىڭ شەشۋشى جەڭىسىنە جەتپە، تۇتاس جىلدىڭ تاماشا ناتيجەسىنە قول جەتكىزەدى!

(باسى 1 ـ بەتتە)

دالمە ـ ئدال تولقتاما قاراجات بەرۋ جانە شۇ ۇنەمدەۋ بويىنشا سيلاۋ ئادىسىن شعاردى. تۇتاس رايون سۋعا ساياتىن ەكونومىكانىڭ ئجاي ـ جاپسارىن نەگىزىنەن انقتادى، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسىن قالىپتاستىرۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىردى، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى باساپقى شۇ ۇقىعىن ايقىندادى، شارۋالاردىڭ شۇ ۇنەمدەۋ تانىمى كورنەكتى كۇشەيدى، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسى كەشەندى رەفورماسى تۇتاس رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىندا شۇ ۇنەمدەۋىن جانە اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ بايالاندى داموۋىن جەبەۋ بارىسىندا ماڭىزدى جەتەكتەۋ رولىن اتقاردى.

مەجەگە قاراعاندا، 2015 ـ جىلدان 2022 ـ جىلعا دەيىن تۇتاس رايوننىڭ ەگىنجايلاردى سۇراتىن سۇدان ئونىمدى پايدالانۋ كوەففيتسيەنتى 0.512دەن 0.573كە كوتەرىلىپ، 12% جوعارىلاعان؛ شارۋالاردىڭ شۇ اقىسى شىعىننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى كىرىسىندە ۇستايتىن سالىستىرماسى 6.9%تەن 5.9%كە تومەندەگەن؛ اۋىل شارۋاشىلىعىنا پايدالاناتىن سۇدىڭ تۇتاس قوعام پايدالاناتىن سۇ مولشەرىندە ۇستايتىن سالىستىرماسى جىل ساين ازايىپ، 95%تەن 91%كە تومەندەپ، تۇتاس رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسى كەشەندى رەفورماسى كەزەڭدىك ونىمدىلىككە قول جەتكىزگەن.

مەملەكەتتىڭ ئبىرتۇتاس ورنالاستىرۋىنا نەگىزدەلگەندە، شينجياڭ 2024 ـ جىلدىڭ سوڭىنان بۇرىن اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسى رەفورماسى مىندەتتىن جاپىاي ورىنداۋى كەرەك. كەزەكتە، تۇتاس رايوننىڭ اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسى رەفورماسىن تەرەڭدەتۋىندە رەفورما بىركەلكى بولماۋ، ينجەنەريانى باسقارۋ ـ قورعاۋ تولىق تياناقتانباۋ سياقتى ولقىلىقتار ئالى دە ورىن تەبۋدە. تۇتاس رايون الداعى جەردە رەفورما تەبىنىن ئۇرتىس ارتىرىپ، ئاۋتونومىالى رايوننىڭ تاراۋلاردىڭ ئتۇيىندى بايالانىس جاساۋ ئتۇزىمىن جەدەل ورناتىپ، جەر ـ جەردىڭ رەفورما ايىق السىن جەدەلدەتۋىنە جەتەكشىلىك ەتىپ، قۇزاۋ سالادى. جەر ـ جەر، قاتىستى تاراۋلار سۇدان پايدالانۋ ولشەمىن اناعۇرلىم كۇشەيتىپ، ينجەنەريانى باسقارۋ ـ قورعاۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرىپ، اۋىل شارۋاشىلىعىنداعى شۇ باعاسىن قالىپتاستىرۋ مەحانيزمىن كەمەلدەندىرۋ نەگىزىندە، دالمە ـ ئدال تولقتاما قاراجات بەرۋدى جانە شۇ ۇنەمدەۋ سيلىعىن تياناقتاندىرادى. سونىمەن بىرگە، قاراجات توپتاۋ ارناسىن ۇزدىكسىز كەڭەيتىپ، قوعامدىق كاپيتالدى قۇرىلىسقا، باسقارۋعا ات سالىسۋعا بار كۇشپەن باۋراپ، نەگىزگى ساتى مەن يگىلىكتەنتىن تۇلعالاردىڭ بەلسەندىلىگىن شنايى جۇملىدىرىپ، رەفورما مىندەتتىن دەر كەزىندە ورىنداۋعا بار كۇشىن سالا وتىرىپ شنايى كەپىلدىك ەتەدى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

9 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى ساعات 18 مولشەرىندە نسان A دومنا پەشى توقتاي باستادى، كەپىل كلاپان تارتۋ جۇمىسى سياقتى ئبىر قىدىرۋ كومىر گازىن اۋىستىرۋ جۇمىستارى ارقىلى دومنا پەش ئوڭىرى مەن كومىرتەكسىزدەندىرىلگەن وڭىردەگى ئتۇرلى قۇبىر جەلىلەرى تۇگەلدەي جالعانىپ، كومىرتەكسىزدەندىرىلگەن كومىر گازى جۇيەسى رەسمي ئوندىرىس كۇيىنە ئوتتى.

مول سۇتەگى ـ كومىرتەگى اينالمالى وتتەكتى دومنا پەشى ـــ جۇڭگو باۋ ـ ۋ بولات ـ تەمىر توبى شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ ئداستۇرلى ۇزاق بارىستاعى بولات ـ تەمىر تەحنولوگياسىنىڭ جاسىل، تومەن كومىر قشقىل گازدى بولۋعا قاراي تيىن وزگەرتۋدى ىلگەرىلەتۋدەگى جاساماز شاراسى. ونىڭ قاعيداسى ـــ ئداستۇرلى دومنا پەشتەن پايدا بولعان كومىر گازىن سىعۋ جانە كومىر گازىن شعارۋ سياقتى كۇردەلى تەحنولوگيادان كەيىن، دومنا پەشكە قايتالاي پايدالانىپ، جانار زاتتىڭ سارپ بولۋى مەن كومىر قشقىل گازىن شعارۋ كۇشەمەلىلگىن بارىنشا تومەندەتۋ. 2020 ـ جىلى 7 ـ ايدا باۋ ـ ۋ تومەن كومىر قشقىل گازدى مەتاللۇرگيا تاجريبە تۇعىرى قۇرىلىپ، 1 ـ تامىز بولات ـ تەمىر شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ بۇرىن بار 2 ـ ئنومرلى 430 تەكشەمەترلىك دومنا پەشىنەن پايدالانىپ ونەركاسىپ سناعىن ورىستەتتى، قازىر تەحنولوگيا تۇتاس بارىستا تولىق سكە قوسىلدى.

1 ـ تامىز بولات ـ تەمىر شەكتى سەرىكتەستىگى باس ديرەكتورىنىڭ كومەكشىسى، كومىر قشقىل گازىن بەيتاراپتاندىرۋ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۋشىسى شۇي شياۋبيڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: 2500 تەكشەمەتر مول سۇتەگى ـ كومىرتەگى اينالمالى وتتەكتى دومنا پەش ساۋدالىق ۇلگى كورسەتۋ نسانىنا 676 ميللىيون يۋان قارجى قوسىلدى، بيىل 3 ـ ايدىڭ سوڭىندا جۇمىس باستاپ، 9 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى وت تۇتاندىرىلىپ سكە قوسىلدى. ول باۋ ـ ۋ تومەن كومىر قشقىل گازدى مەتاللۇرگيا تاجريبە تۇعىرىنداعى 430 تەكشەمەتر مول سۇتەگى ـ كومىرتەگى اينالمالى وتتەكتى دومنا پەش تەحنيكاسىن ئداستۇرلى 2500 تەكشەمەتر ۇلكەن دومنا پەشكە كوبەيتۋ، كوشىرۋ اۋىر مىندەتتىن ارقالاپ، جۇڭگونىڭ بولات ـ تەمىر ونەركاسىبىنىڭ جاسىل، تومەن كومىر قشقىل گازدى بولۋعا قاراي تيىن وزگەرتۋدىڭ شنايى اتقارۋعا بولاتىن شەشۋ جوباسىمەن قامدادى، سوندىقتان كاسىپ سالاسىنىڭ نازارىن اۋدارىپ وتىر.

ۇعىسۋعا قاراعاندا، وسى ساۋدا نسانىنىڭ مەجەلى نسانىاسى: دومنا پەشتىڭ پايدالانۋ كوەففيتسەنتى 40% جوعارىلاۋ، قاتتى كۇيدەگى جانار زات سالىستىرماسى 30% تومەندەۋ، بالقعان شويىن كومىر قشقىل گازىن شعارۋ كۇشەمەلىلگى جالپى تۇلعالىق جاقتان 21% تومەندەۋ. جىلىنا 55 تونا كۇكىرت قوس توتىعىن، جىلىنا 75 تونا ازوت توتىعىن از شعارۋ. "نسانىنىڭ ئتۇرلى مەجەلى نسانالارىن ورىندىاۋعا سەنىمىز كامىل"، ـ دەدى وسى ساۋدا نسانى ينجەنەريا گرۋپپاسىنىڭ ورىنباسار باسشىسى تيان جۋاڭ.

جالپى تۇلعالىق جوبا بويىنشا، كەلەسى قادامدا مول سۇتەگى ـ كومىرتەگى اينالمالى وتتەكتى دومنا پەش تەحنيكاسى فوتوۋولتتىق ەلەكتر شعارۋ، مەتاللۇرگيانى ەلەكترلەندىرۋ، بولاتتا